

Nr. 4, december 2017

Kære medlemmer!

Jønskes en rigsig glædelig jul samt et godt nytår

Indhold: To referater..

Annonce: Invitation til billedforedrag

Artikel: Opdræt og slagtning af fjerkræ

Referat af foredrag om Dansk Vestindien

Afholdt den 5. september

Historien om vores nation som kolonimagt og slaveejere er i stor stil blevet ignoreret i de danske skoler, og befolkningen som helhed. Først i de seneste år er det gået op for os hvilken enorm betydning øerne havde for det dansk-norske kongerige både økonomisk og kulturelt. Danmark var en kolonimagt i over 250 år.

En af de mest kendte guvernører er Peter von Scholten. Han er født 17. maj 1784 og blev generalguvernør på De dansk Vestindiske øer.

Store dele af den rigdom, der strømmer til Danmark i 1700-tallet stammer fra de indtægter, som Danmark høstede som en aktiv deltager i verdenshistoriens største folkeflytning.

Hele rigdommen stammer fra det gamle Dansk Vestindien og bygger på slavehandel. Slaverne blev samlet og ført til Guldkysten, Ghana. Her blev skibene lastet med indfangne sorte slaver, der derefter blev sejlet over Atlanterhavet til De Dansk-Vestindiske Øer i Caribien.

Slaverne lå side om side som en handelsvare og fik kun det nødvendige mad og vand. Hver dag blev døde kroppe båret op og smidt i vandet. Turen til Caribien tog omkring 3 måneder, så mange døde på vejen. Når de kom frem til øerne blev de solgt på slavemarkeder. Plantageejerne skulle bruge arbejdskraft i sukkerplantagerne. Slaverne arbejdede til de styrtede og

havde aldrig fri. De forstod ikke det sprog europæerne talte og kunne derfor ikke protestere.

I over 250 år var de 3 små øer en del af kongeriget Danmark, men 31. marts 1917 blev Dannebrog haler ned, da øerne med beboere blev solgt

til USA for 250 millioner dollars.

Et stykke spændende Danmarkshistorie sluttede dermed.

I dag er øerne et yndet turistmål for mange danskere, som kan finde et stykke Danmark på øerne. Mange gader har stadig de gamle danske navne.

Referent: Kirsten Kurland.

Billedforedrag af Kim Greiner om palæer i København med forbindelse til De Vestindiske Øer, torsdag d. 1. februar 2018 kl. 19,00 i Store sal, Aktivitets og Frivillighedscentret, Solrød Center 85. **BEMÆRK DAGEN**

I over 250 år var Danmark en kolonimagt med besiddelser i Asien, Afrika og Amerika, og det er ikke mere end godt 150 år siden, at Danmark holdt op med at være en slavestat. Store dele af den rigdom, der strømmede til Danmark i 1700-tallet, stammer fra de indtægter, som Danmark høstede som en aktiv deltager i verdenshistoriens største folkeflytning – Den Atlantiske Slavehandel.

Det var især i Frederiksstaden omkring Amalienborg og på Christianshavn, at pakhuse og pragtfulde palæer skød op og den dag i dag giver kvartererne et herskabeligt præg. For bare at nævne nogle af de mest berømte palæer kan nævnes Schimmelmanns palæ (nu kaldet Odd-Fellow Palæet), Dehns Palæ i Bredgade, Det gule Palæ i Amaliegade og Erichsens Palæ på Kongens Nytorv.

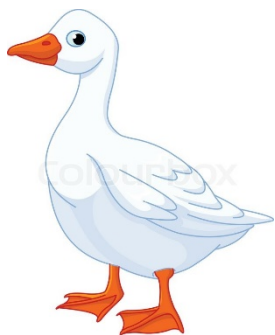

Det Gule Palæ eller Slavehandlerens Palæ ligger i Amaliegade 18, København og blev bygget af Kgl. privilegeret slavehandler Frederik Bargum i 1764-65.

Efterhånden gik det ned ad bakke med slavehandelen og senere med prisfald på det vestindiske sukker, da sukkerroen blev indført og

endda kunne dyrkes på sydhavsøen Lolland, der lå noget tættere på moderlandet. Udviklingen var allerede vendt til det dårlige, da generalguvernør Peter von Scholten i 1848 frigav slaverne på øerne, og nu skulle plantageejerne ligefrem give landarbejderne løn for deres arbejde. Så hvor øerne før havde været en guldgrube, kostede det nu penge for kongeriget at have kolonierne, så hele herligheden blev i 1917 solgt til USA.

Sidste år ved juletid, havde vi en historie om "Når julegrisen skulle slagtes". I år har vi en historie af samme forfatter, som fortæller om opdrætning af fjerkræ i gamle dage på landet, skrevet af Tove Bannergaard i juni 1984, hvor hun da allerede var en ældre dame.

Opdræt og slagting af fjerkræ.

Da min mand var dreng, var det skik og brug på flere gårde, at man købte gæslinger til at sætte ud på stubmarken, for senere at opfede dem til slagting til jul.

Min mand fortæller, at de bestilte et bestemt antal gæslinger, til levering efter høst, hos kromanden i Havdrup. Denne havde forbindelse til en leverandør på Amager og gæssene ankom med toget til Lille Skensved station, hvorfra de

så skulle gennes ad landevejen hjem til "Kildedal" i Solrød Vestermark. Det var et surt arbejde, idet gæssene flere gange fløj ud til siderne eller endog et stykke tilbage – og så var der jo gråd.

For at få gæssene ekstra fede til juleslagtingen, blev et hjørne i gårdspladsen indhegnet og et godt lag halm lagt og på denne forholdsvis ringe plads, gik gæssene i 3 – 4 uger til før jul og blev fodret godt samt også med vand, men der var ofte et værre spektakel, dersom alle gæssene pludseligt begyndte at skræppe op. Og når slagtingen nærmede sig – ja det var en hel højtid.

Flere år efter købte man selv ande- og gåseæg og lod hønsene ruge de små kræ ud. Men så var der mange skridt at gå med at passe dem til de blev store. Så undertiden kørte man deres huse i marken efter høst, for at spare på foderet hjemme.

Men vandet skulle bæres derud og der skulle sørges for, at de kom i hus om aftenen og at døren blev låst.

Vi havde hjemme på gården (1928 til 1963) i Strøby også et ret stort fjerkræhold. I nogle år rugede vi kyllinger ud på maskine, senere købte vi dem daggamle ca. 6-800 stk.

I begyndelsen købte vi ande- og gåseæg til udrugning, senere købte vi dem enten daggamle eller på en uges tid. Høns havde vi i flere år, omkring 3-400 stykker, så travlhed med æggene var der også, nogle skulle jo renses – man havde en slags sandbørste – æggene måtte ikke have været i vand, når de skulle sælges. Når hønsene blev for gamle, 2 -2½ år,

blev de solgt levende eller vi havde måske nogle aftagere til de slagtede. Hanekyllingerne blev for største delen solgt levende, dog slagtede vi mange, dels af bestilte, dels til os selv, da vi jo var ca. 6 – 8 personer hver dag til mad.

Andeslagtningen foregik også for det meste efter bestilling, ofte til Køge Roklubs fest. Ved denne levering, blev hver slagtet and lagt i en pyntet skoæske med fine farvede vedbendblade på. De gjorde stor lykke; pris 14-15 kr. pr. stk.

Gæssene måtte vente til jul og der måtte, i begyndelsen, ekstra mandskab til. Middagsmaden var blevet lavet dagen før, sødsuppe, sylte med stuede kartofler – og som regel en snaps til frokosten. Efter pilning af gæssene blev de skoldet og finpillet lagt i en balje med koldt vand og senere hængt op i nakken.

Vi lærte, de senere år, at dampe fjerene af. Man lagde et kar uden bund over gruekedlen, slog et bånd fra gåsens

tilbagelagte vinger og hen om halsen, så stak man en lang stok derigennem – så stokken kunne hvile på karret. Så hængte man en sok over og når dampen steg op under gåsen, løsnedes dun og fjer. Dette måtte gøres med vækkeuret i hånd, ¾ til 1

minut. Så plukkede man først vingefjer, så de næststørste og til sidst de fine hvide dun. Lidt fugt i fjerene kunne ikke undgås, så bagefter fyrede vi under gruekedlen til den (tom) var godt varm, kom fjerene i og med hænderne førte vi fjerene rundt i varmen til de blev tørre.

Af gæs havde vi 24 – 25 stk. om året, af ænder 60 – 70 stk.

Min mand rejste hvert år med fragtmand til Københavns Fjerkræhal og solgte gæssene. Nogle år var prisen god 22 – 25 kr., et år måtte han blive inde i tre dage (ikke så godt, 1 kr./pundet).

Ja, der var liv på gårdene dengang og meget arbejde. Man siger at ”arbejdet bærer lønnen i sig selv”. På mange måder kunne man godt ønske, at lønnen havde været større.

Men på mange gårde er der i dag en ”uhyggelig” stilhed, ingen dyr – måske 1 hund og en kat, mange steder ingen husmoder hjemme, ikke den store glæde ved slagtning, ingen mælkeemand i gården – ingen storvask, ingen stor dag med at tærsk med damp – eller pasning af kreaturer – tamt. Men maskinerne skal nå det hele, tænk hvad mange landfamilier går glip af – fællesskabet – det ordner datamaterne – regnemaskiner plus E.D.B. fordi, det er jo nu vi er i industrialiseringens tid.

Alle 5 børn og vi selv har fået dyner, syet af mig, da de skulle giftes. Selv har vi blandt andet 2 overdyner med hvidt gåsedun i.

Med venlig hilsen
Tove Bannergaard,
juni 1984.

Et tilløbsstykke!

Tirsdag den 7. november havde Solrød Lokalhistoriske Forening et foredrag af Kjeld Ejdorf om Karlstrup Kalkgrav. Det foregik i

Solrød Aktivitets- og Fritidscenter.

Til de fleste af vores foredrag har vi omkring 60 deltagere. Det synes vi er rigtig flot.

Men denne tirsdag aften var det helt fantastisk. Der kom over 100 mennesker

for at høre Kjeld Ejdorf øse af sin fantastiske store viden om både arbejdet i og livet omkring Karlstrup Kalkgrav, hvor også den senere Karlstrup Cementfabrik var en del.

Kjeld fortalte og viste billeder, og nogle tilhørere, som havde arbejdet der, kom med små indlæg. Kjeld opfordrede alle der havde flere oplysninger om at henvende sig til ham. Kjelds telefonnr. er 40762204.

Kjeld har skaffet sig sin viden ved, gennem næsten alle årene, hvor han har boet i Solrød, at snakke med naboer, tidligere arbejdere og studere alt det materiale, han har kunnet finde om Karlstrup Kalkgrav.

En fantastisk oplysende aften, og mon ikke også den kan give et par nye medlemmer til foreningen? Det håber vi.

Bestyrelsen

Solrød Lokalhistoriske Forening

c/o Jørgen Christiansen
Østre Grænsevej 20
2680 Solrød Strand

Solrød Lokalhistoriske Forenings hjemmeside: www.solofo.dk

Formand	Jørgen Christiansen	20 28 78 11
Næstformand	Else Haugaard-Hansen	56 16 84 11
Sekretær	Ole Jørgensen	56 14 07 81
Kasserer	Lis Hansen	51 74 18 98
Best. Medlem	Kirsten Kurland	21 42 36 53

Arkæologiske gruppe (Kontakt til Museum Sydøstdanmark)	Kjeld Ejdorf	40 76 22 04
---	--------------	-------------

Årskontingent: 125 kr. for enkeltpersoner
150 for husstand, forening eller organisation

*Betaling af kontingent med girokort +01 5099978
ved netbank, eller kontakt foreningens kasserer:
Lis Hansen, telf. 51 74 18 98, lis.hansen@live.dk*

E-Mail adresser fra medlemmerne til bestyrelsen

*Foreningen udgiver hvert år 4 blade, hvor vi bringer forskellige oplysninger.
Hvis der er ekstra besked mellem to blade, så ville det være dejligt med jeres
e-mail adresse, så vi fremover kan bruge den, når det er nødvendigt.
Send venligst jeres adresse til: Jørgen Christiansen: joergenc@gmail.com*

Solrød kommunes Lokalarkivs hjemmeside: www.solrødarkiv.dk

Solrød Lokalhistoriske Arkiv 56 18 19 55

Solrød Aktivitets- og Frivilligcenter, Solrød Center 85,
2680 Solrød Strand. Åbningstid foreløbig torsdag kl. 16-18

Redaktion Bo Olsson
Eftertryk tilladt forudsat tydelig kildeangivelse
Tryk af medlemsblad: Grafisk Rådgivning APS
Antal tryk: 300, ISSN: 1397 – 6397